

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і
мистецтв

О.А. Устименко-Косоріч

«31» серпень 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Камерний солоспів»

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

освітня-програма/програми Музичне мистецтво

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту культури і мистецтв
«31» серпня 2020 р.

Голова

О.Ф. Руденко

Розробники:

1. Стахевич О.Г., доктор мистецтвознавства, професор кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання
2. Бірюкова Л.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання
3. Юрко О.О., старший викладач кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Протокол №1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

І.П. Заболотний, професор, заслужений діяч мистецтв України

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –5	Магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
Практичні, семінарські			
48 год.		10 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Консультації			
2 год.		2 год.	
Загальна кількість годин – 150		Вид контролю: Залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Камерний солоспів» є виконавська підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності як концертного виконавця, набуття особою комплексу професійних компетентностей магістра музичного мистецтва, формування естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій у процесі активної мистецької діяльності

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Камерний солоспів» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво»: ЗК 2 – здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; ЗК 4 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 5 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; ЗК 6 – здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 7 – здатність до міжособистісної взаємодії; ФК 1 – здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції; ФК 3 – здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики / звукорежисерської практики обробки звуку; ФК 4 – здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності; ФК 5 – здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації; ФК 7 – здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету; ФК 8 – здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу; ФК 10 – здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві та музичній педагогіці;

2. Передумови для вивчення дисципліни.

Наявність ступеня бакалавра, спеціаліста. Опанування навчальних дисциплін з фахової підготовки: «Постановка голосу», «Вокально-ансамблевий спів», «Методика музичного виховання».

3. Результати навчання за дисципліною.

Академічна та прикладна орієнтація навчальної дисципліни «Камерний солоспів» спрямована на створення та інтепретацію продуктів музичної творчості, вдосконалення вокального виконавства, педагогічної та творчої майстерності в галузі музичної освіти. Результатом навчання за дисципліною є сформовані такі **програмні результати навчання:**

<p>Знання: критеріїв вокального виконавства, принципів охорони голосу та виконавської культури.</p> <p>Уміння: здійснювати вокально-виконавську діяльність, демонструвати артистизм, майстерність володіння голосом у сфері вокального виконавства.</p>	<p>ПРН 1</p>	<p>Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.</p>
<p>Знання: особливостей стилів, жанрів, певної доби, до якої належать музичні твори.</p> <p>Уміння: здійснювати аналіз вокальних творів, особливостей драматургії та художнього змісту вокальних музичних творів.</p>	<p>ПРН 3</p>	<p>Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.</p>
<p>Знання: змісту художньої інтерпретації музичного твору.</p> <p>Уміння: здійснювати відтворення</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській</p>

<p>драматургічної концепції вокального твору, створювати його художню інтерпретацію.</p>		<p>діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.</p>
<p>Знання: вокально-виконавського тезаурусу та його понятійно-категоріального апарату.</p> <p>Уміння: демонструвати володіння понятійно-категоріальним апаратом у процесі сценічного виконавства для посилення художньо-технічного рівня власного вокального виконавства.</p>	<p>ПРН 7</p>	<p>Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p>
<p>Знання: змісту музичного мистецтва, мистецьких цінностей, естетичних ідеалів та національної свідомості.</p> <p>Уміння: розвивати мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість засобами вокального мистецтва.</p> <p>Комунікація: сценічна взаємодія зі слухачами та іншими артистами.</p>	<p>ПРН 12</p>	<p>Здатність розвивати у суспільстві засобами музичного мистецтва загальнолюдські та мистецькі цінності, демократичні та естетичні ідеали, гуманістичну мораль та національну свідомість.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 - 100	Магістрант повністю розкрив свої природні вокально-сценічні дані: тембр, силу голосу, образно-художнє мислення й виконавській темперамент; виробив повний діапазон і згладжені реєстри, відсутність будь-яких дефектів звучання й вимови та розвинене вокальне дихання; блискуче володіє різними видами техніки співу; переконливо інтерпретує твори найрізноманітніших стилів і жанрів; точно передає драматургію твору вокально-артистичними засобами; володіє виконавською експресією; вільно читає з листа й транспонує нотний текст; здійснює виконавське редагування репертуару; укладає концертні програми; має конкурсні відзнаки та досвід концертних виступів; знає правила організації концертної роботи, етичного поведження в творчо-педагогічному колективі; обізнаний з основами гігієни голосу та застосовує ці знання на практиці.
82 - 89	Магістрант розвинув свої природні дані, володіє артистизмом виконання, має повний діапазон голосу і згладжені реєстри, розвинене вокальне дихання; добре володіє різними видами техніки співу, вимовою, навичками інтерпретації, читання з листа, виконавським редагуванням репертуару, укладанням концертних програм; знає правила організації концертної діяльності, етичного поведження в творчо-педагогічному колективі; обізнаний з основами гігієни голосу та застосовує ці знання на практиці.
74 - 81	Магістрант недостатньо добре володіє вокально-технічними прийомами й виконавською майстерністю; має проблеми з діапазоном, диханням, реєстрами та слабкі навички інтерпретації й читання з листа; недостатньо обізнаний з виконавським редагуванням репертуару, укладанням концертних програм, правилами організації концертної роботи, основами гігієни голосу; знає правила етичного поведження в творчо-педагогічному колективі та застосовує ці знання на практиці.
64 - 73	Магістрант недостатньо володіє вокально-технічними прийомами й виконавською майстерністю, але є позитивні зміни у виконавському розвитку. Є перспективи виправити недоліки, розвинути навички інтерпретації, читання з листа, артистизм.
60 - 63	Рівень володіння вокально-технічними навичками низький. Спів не відповідає більшості показників художнього виконання. Не сформовано художньо-естетичне мислення.
35 - 59	Відсутні вокально-технічні навички. Спів є не сфокусований, незібраний; слабе дихання; завелика вібрація і

	тремоляція; плаский, «білий» звук; затиснення м'язів обличчя й корпусу; нерозбірлива дикція; погрішності вимови; відсутність образного змісту, артистизму. Виконавська інтерпретація не адекватна художньому образу твору.
1 - 34	Студент не розвинув навичок кантиленного співу на професійній дихальній опорі, не розвинув вокально-виконавських здібності взагалі, не виявив ознак акторського мислення. Студент має досить низький рівень знань та умінь, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Розподіл балів (залік)

РОЗДІЛ 1					Разом	Підсумковий залік	Сума
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 1.5			
Поточний контроль					15	25	100
3	3	3	3	3			
Контроль самостійної роботи					10		
2	2	2	2	2			
РОЗДІЛ 2							
Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4				
Поточний контроль					16		
4	4	4	4				
Контроль самостійної роботи					8		
2	2	2	2				
РОЗДІЛ 3							
Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4				
Поточний контроль					16		
4	4	4	4				
Контроль самостійної роботи					10		
3	3	2	2				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є академічні концерти, прослуховування, концертні виступи; залік.

6. Програма навчальної дисципліни.

Розділ 1. Камерний солоспів в системі композиторського мислення і виконавської творчості.

Розділ 2. Формування комплексу фахових компетенцій виконавця концертно-камерного вокального репертуару.

Розділ 3. Формування індивідуальної артистичної манери в концертно-камерному виконавстві.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни.

РОЗДІЛ 1. Камерний солоспів в системі композиторського мислення і виконавської творчості.

Тема 1.1. Характеристика, особливості та основні риси концертно-камерного вокального мистецтва.

Інтеграція майбутніх магістрів до предметної сфери камерного виконавства.

Тема 1.2. Традиції світового та вітчизняного концертно-камерного вокального мистецтва в системі «композитор-виконавець».

Принципові тенденції взаємовпливу між композиторською творчістю і мисленням та виконавською інтерпретацією у камерно-вокальній сфері.

Тема 1.3. Жанрова типологія та жанрово-стильові тенденції вокальних творів концертно-камерного репертуару.

Вокальна мініатюра, вокальний цикл, кантата, класичні іноземні та українські романси, балади, старовинні арії, обробки народних пісень, романси сучасних українських та зарубіжних композиторів.

Тема 1.4. Сучасні напрямки розвитку української камерно-вокальної музики.

Усвідомлення багатогранності сучасного мистецького простору.

Тема 1.5. Особливості драматургії, форми та вокально-виконавського змісту камерних творів.

Опанування закономірностей розвитку музичного матеріалу, музичної драматургії та художнього змісту камерних вокальних творів.

РОЗДІЛ 2. Формування комплексу фахових компетенцій виконавця концертно-камерного вокального репертуару.

Тема 2.1. Критерії сформованості вокально-виконавської культури сучасного виконавця камерного репертуару.

Опанування вимог до якісного концертно-камерного вокального виконавства.

Тема 2.2. Розвиток вокально-технічних якостей голосу.

Удосконалення вокально-виконавської майстерності на кращих зразках камерно-вокальної музики.

Тема 2.3. Усунення недоліків виконавської практики молодих співаків камерного репертуару.

Аналіз недоліків власного виконання і їх усунення.

Тема 2.4. Створення високохудожньої інтерпретації камерного вокального твору.

Практичне оволодіння змістом та методикою створення виконавської інтерпретації вокального твору.

РОЗДІЛ 3. Формування індивідуальної артистичної манери в концертно-камерному виконавстві.

Тема 3.1. Вплив вокально-камерного репертуару в естетичному та артистичному розвитку співака.

Систематизація і підбір концертних програм камерного жанру з урахуванням функцій вокального мистецтва у формуванні естетичних ідеалів, гуманістичної моралі та національної свідомості.

Тема 3.2. Розвиток сценічної взаємодії та культури.

Практичне опанування вибудовування комунікативної компетентності між учасниками творчого процесу концертно-виконавської діяльності.

Тема 3.3. Формування еталону індивідуального концертно-виконавського стилю.

Моделювання майбутньої професійної творчої діяльності концертно-камерного виконавця з метою розвитку індивідуального вокально-виконавського досвіду. Практична реалізація власної виконавської діяльності.

Тема 3.4 Засоби активізації та творчої самореалізації.

Практична реалізація засобів активізації та творчої самореалізації співака в різних формах концертно-камерного виконавства (збірні та сольні концерти, академічні виступи, конкурсні прослуховування, студійні записи, музично-літературні вечори в культурних закладах).

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост. робота	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
РОЗДІЛ 1. Камерний солоспів в системі композиторського мислення і виконавської творчості.											
Тема 1.1. Характеристика, особливості та основні риси концертно-камерного вокального мистецтва.	8		2			6	12		2		10
Тема 1.2. Традиції світового та вітчизняного концертно-камерного вокального мистецтва в системі «композитор-виконавець».	12		2			10	10				10
Тема 1.3. Жанрова типологія та жанрово-стильові тенденції вокальних творів концертно-камерного репертуару.	8		2			6	12				12
Тема 1.4. Сучасні напрямки розвитку української камерно-вокальної музики.	8		2			6	10				10
Тема 1.5. Особливості драматургії, форми та вокально-виконавського змісту камерних творів.	10		2			8	10				10
РОЗДІЛ 2. Формування комплексу фахових компетенцій виконавця концертно-камерного вокального репертуару.											
Тема 2.1. Критерії сформованості вокально-виконавської культури сучасного виконавця камерного репертуару.	8		2			6	10				10
Тема 2.2. Розвиток вокально-технічних якостей голосу.	20		10			10	14		2		12
Тема 2.3. Усунення недоліків виконавської практики молодих співаків камерного репертуару.	16		6			10	14		2		12
Тема 2.4. Створення високохудожньої інтерпретації камерного вокального твору.	16		6			10	14		2		12
РОЗДІЛ 3. Формування індивідуальної артистичної манери в концертно-камерному виконавстві.											
Тема 3.1. Вплив вокально-камерного репертуару в естетичному та артистичному розвитку співака.	6		2			4	10				10
Тема 3.2. Розвиток сценічної взаємодії та культури.	8		2			6	12		2		10
Тема 3.3. Формування еталону індивідуального концертно-виконавського стилю.	16		6			10	10				10
Тема 3.4 Засоби активізації та творчої самореалізації.							10				10
Всього годин	150		48		2	100	150		10	2	138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ 1. Камерний солоспів в системі композиторського мислення і виконавської творчості.			
1.	Вивчення структури, особливостей та основних рис концертно-камерного вокального мистецтва.	2	
2.	Аналіз та ескізне вивчення української камерно-вокальної лірики. Формування концертного репертуару з урахуванням інновацій та світових традицій камерного виконавства та технічної можливості магістранта.	2	
3.	Ознайомлення з жанрами та стильовими тенденціями кращих зразків творів концертно-камерного репертуару. Досягнення стильової та жанрової відповідності у вокально-виконавській діяльності.	2	2
4.	Набуття досвіду аналізу форми вокальних творів з виокремленням особливостей драматургії та практичне застосування вокально-виконавського змісту камерного репертуару.	2	
5.	Удосконалення репетиційної діяльності з метою досягнення високого творчого рівня в системі сценічної взаємодії.	2	
РОЗДІЛ 2. Формування комплексу фахових компетенцій виконавця концертно-камерного вокального репертуару.			
6.	Персоналізація критеріїв якісного концертного звучання в індивідуальній фаховій діяльності. Опанування драматургічної виконавської концепції вокальних творів.	2	
7.	Розвиток вокально-технічних та виражальних якостей голосу. Виховання артистично-стильової відповідності та смаку камерного виконавця.	2	2
8.	Розвиток сценічно-виконавської культури. Поглиблення компетенцій та удосконалення якості самостійної	2	

	концертно-виконавської діяльності.		
9.	Формування емоційної насиченості вокального виконання та забарвленості голосу відповідно характеру, драматичному розвитку та стилю камерного твору.	2	
10.	Деталізація елементів фактури та виражальних засобів втілення музичної форми.	2	
11.	Фонетична організація, розвиток вміння свідомо нюансувати та змінювати тембральні якості голосу відповідно до поставленого художньо-емоційного завдання. Музичне фразування.	2	
12.	Удосконалення вокально-виконавської майстерності на обраному репертуарі. Розвиток навички самоаналізу в репетиційній та концертній діяльності.	2	2
13.	Усунення недоліків виконавської практики молодих співаків камерного репертуару.	2	2
14.	Формування навички точного вивчення авторського тексту і дотримання задуму і виконавських вказівок композитора.	2	
15.	Подолання недоліків співацького голосоутворювання, інтонування, строкатості звучання голосних, відсутності резонування. Відпрацювання чіткої дикції, артикуляції, виправлення невірної орфоєпії. Подолання неувважності до культури слова у співі .	2	
16.	Набуття досвіду створення високохудожньої інтерпретації камерного вокального твору. Розвиток системного розуміння і практичне втілення драматургічно-виконавського змісту музичного тексту у процесі концертно-виконавської діяльності.	2	
17.	Удосконалення виконавської манери, культури слова, відчуття музичного образу. Розвиток творчої уяви у створенні сценічних образів, виконавської переконливості.	2	

РОЗДІЛ 3. Формування індивідуальної артистичної манери в концертно-камерному виконавстві.			
18.	Напрацювання практичного досвіду активізації виконавської творчості. Формування естетичного ідеалу та еталонного зразку камерного вокального виконавства.	2	
19.	Культивування різноманітних видів активної творчої діяльності як виконавця камерного репертуару.	2	
20.	Створення індивідуальної виконавської інтерпретації вокальних творів. Моделювання концертних програм. Освітня концертна діяльність.	2	
21.	Актуалізація і систематизація набутого досвіду. Формування сценічної культури і індивідуальної виконавської манери.	2	2
22.	Накопичення репертуарного матеріалу різних стилістичних та жанрових напрямків.	2	
23.	Оволодіння методами наслідування виконавського досвіду. Вивчення концертно-виконавського надбання провідних виконавців камерного репертуару.	2	
24.	Розвиток сценічної взаємодії з опорою на традиції та інновації у формуванні індивідуального концертно-камерного виконавського стилю.	2	
Разом		48	10

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Розділ 1. Камерний солоспів в системі композиторського мислення і виконавської творчості.			
1.	Визначити специфіку та основні риси концертно камерного мистецтва.	2	2
2.	Визначити принципові тенденції взаємовпливу між композиторським мисленням та виконавською інтерпретацією у камерно-вокальній сфері.	2	4
3.	Проаналізувати етапи формування та розвитку зарубіжної та української камерно-вокальної творчості еволюції виконавського мистецтва.	4	6
4.	Ознайомитись з жанровим різномайттям камерного вокального репертуару. Роль італійської вокальної школи в розвитку стильових особливостей камерного виконавства.	4	4
5.	Опрацювати кращі зразки вокальної творчості композиторів німецької школи камерного мистецтва (Л.Ван-Бетховен, Ф.Шуберт, В.А.Моцарт, Й.Гайдн, Р.Шуман, Й.Брамс).	4	6
6.	Ознайомитись з традиціями французького камерно-вокального виконавства на зразках творчості (К.Дебюссі, М.Равель, Г.Форе, А.Дюпарк, Г.Берліоз, К.Сен-Санс, Ж.Массне, Ш.Гуно, Ж.Бізе, Л.Деліб, М.Равель, Ф.Пуленк).	4	6
7.	Проаналізувати російську школу камерного співу (М.Глінка, А.Даргомижський, М.Мусоргський, М.Римський-Корсаков, М.Балакіреєв, П.Чайковський, С.Прокоф'єв, С.Танєєв, С.Рахманінов).	4	6
8.	Ескізно ознайомитись з українською камерно-вокальною лірикою композиторів (В.Матюк, І.Лаврівський,	8	10

	М.Лисенко, Я.Степовий, К.Стеценко, С.Людкевич, В.Барвинський, Н.Нижанківський, Д.Бортнянський, Б.Лятошинський, В.Косенко, Ю.Мейтус, А.Кос-Анатольський, М.Жербін, О.Білаш, П.Майборода, І.Поклад, І.Шамо, В.Бібік, І.Карабиць, О.Кива, В.Сильвестров, М.Колесса, М.Скорик, Ф.Надененко).		
9.	Проаналізувати і усвідомити сучасні напрями жанрово-стильового розвитку концертно-камерного вокального мистецтва.	2	4
10.	Визначити закономірності розвитку музичної драматургії, форми та вокально-виконавського змісту камерних творів.	2	4
Розділ 2. Формування комплексу фахових компетенцій виконавця концертно-камерного вокального репертуару.			
11.	Розвиток рухливості голосу.	4	4
12.	Формування вокальних голосних, вимова приголосних. Вокальна орфоепія (сукупність правил вимови в процесі співу).	2	4
13.	Автоматизація комплексу вокально-технічних навичок.	2	4
14.	Особливості інтерпретації вокальних творів різних епох, стилів і жанрів.	2	4
15.	Сучасні напрями вокальної інтерпретації.	2	4
16.	Робота над кантиленністю співу; музична виразність, динаміка, штрихи, фразування на обраному репертуарі.	4	4
17.	Драматургія виконання, акторські здібності.	4	4
18.	Розвиток образної та емоційно-почуттєвої сфери, стильова та жанрова відповідність.	4	4
19.	Методика формування цілісного музичного сприйняття (зміст і форма твору, драматургія інтерпретації).	4	2
20.	Робота з фаховою літературою та вокально-педагогічним репертуаром.	4	4
21.	Адаптація навчального репертуару для різних вікових категорій та власних	2	4

	можливостей.		
22.	Співацький процес: аналітичне порівняння академічної, народної та естрадної техніки співу.	2	4
Розділ 3. Формування індивідуальної артистичної манери в концертно-камерному виконавстві.			
23.	Напрацювання практичного досвіду активізації виконавської творчості. Формування естетичного ідеалу та еталонного зразку камерного вокального виконавства.	4	4
24.	Культивування різноманітних видів активної творчої діяльності як виконавця камерного репертуару.	4	6
25.	Створення індивідуальної виконавської інтерпретації вокальних творів. Моделювання концертних програм. Освітня концертна діяльність.	4	6
26.	Актуалізація і систематизація набутого досвіду. Формування сценічної культури і індивідуальної виконавської манери.	4	4
27.	Накопичення репертуарного матеріалу різних стилістичних та жанрових напрямків.	4	4
28.	Оволодіння методами наслідування виконавського досвіду. Вивчення концертно-виконавського надбання провідних виконавців камерного репертуару.	2	6
29.	Прослуховування зразків камерної творчості видатних співаків (Б.Гмиря, Ф.Шаляпін, Т.Руффо, В.Луканін, О.Басистюк, П.Лисиціан, О.Петрусенко, Є.Мірошніченко, Д.Петриненко, Д.Гнатюк, Ю.Гуляєв, Б.Руденко, Д.Хворостовський, А.Нежданова та ін.)	4	6
30.	Розвиток сценічної взаємодії з опорою на традиції та інновації у формуванні індивідуального концертно-камерного виконавського стилю.	2	4
Разом		100	138

8. Рекомендовані джерела інформації.

Основні

1. Азарова Л.Г. Методичні принципи формування співучого голосу видатного педагога Ф. Ламперті // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки) №11, Ч. I. 2012. С.102-109.
2. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : навчальний посібник / 2-ге вид. / з грифом МОН України "Для студентів музичних ВНЗ"] К. : LAT & K, 2012. 192 с.
3. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : навчальний посібник / НМАУ ім. П. І. Чайковського. К. : Бихун В. Ю., 2017. 218 с.
4. Берегова О.Б. Музично-виконавські школи України: етапи становлення у ХХ столітті / О. Берегова // Наук. вісн. нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ: 2008. Вип. 67. С. 131-150.
5. Бондарчук В.О. Д. М. Гнатюк у роботі над «Мазепою» П. І. Чайковського. Сучасні тенденції розвитку науки : *мат-ли II міжнар. наук.-практич. конф.* (м. Ужгород, 23-24 грудня 2018 року) : у 2 ч. Ч. 2. Херсон: Вид. «Молодий вчений», 2018. С. 141-143.
6. Бондарчук В.О. Феномен творчості Дмитра Гнатюка в музичнотеатральній культурі України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Автореферат дисерт. на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2019. С.31.
7. Бурназова В.В. Виконавська самостійність у системі формування професійної компетентності майбутніх фахівців музичного мистецтва. Розвиток творчого потенціалу майбутніх фахівців мистецьких дисциплін як фактор їх професійної самореалізації : *монографія* / Мартиненко О. В. та ін. ; за ред. А. І. Омельченко. Мелітополь: Видавець ПП Скребейко П. В., 2019. 361 с. С 72-87.
8. Варварцев М. Життя та сцена Миколи Іванова: історія українця в італійському Рісорджименто» - *монографія*. К: Ін-т історії НАН України, 2011. 188с.
9. Ващенко Н.Н. Творча спадщина Олександра Мишуги (1853-1922 рр.) в контексті розвитку української мистецької педагогіки. К.: ПНПУ, 2015. 234 с.
10. Вишневська С.В. Цікаві та маловідомі розвідки з життя вокального генія Івана Семеновича Козловського. Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи. *Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника»*. Івано-Франківськ: 2015. С. 22-34.
11. Вотріна В.Г. Мистецтво співу і вокальна методика М.Е. ДонецьТессейр. Київ. : НМАУ, 2014. 272 с.
12. Гончарова В.С. Донецький національний академічний театр опери та балету імені А. Б. Солов'яненка в культурно-мистецькому просторі

Донеччини 1932-2012 рр. / автореф. дис... канд. мистецтвознав.: спец. 26.00.01 – теорія та історія культури. К.: НАКККіМ, 2014. 20 с.

13. Гречишкіна Н. Ф. Особливості концертного виконання оперної арії: *навчальний посібник*. Донецьк: Юго-Восток, 2007. 106 с.

14. Гринь Л.О. Історичний аспект розвитку української вокальної школи ХХ сторіччя. Педагогічні науки. Вісник Запорізького національного університету № 1(17), 2012. С.45-49.

15. Давидов М.А. Виконавське мистецтво. *Енциклопедичний довідник*. Луцьк: Велика обласна друкарня, 2010. 400 с.

16. Дмитрієв, Л.Б. Основи вокальної методики : *навчальний посібник*. М.: Музика, 2012. 366 с.

17. Корнішева Т.Л. Виконавська культура як предмет розгляду з позицій діяльнісного підходу Międzynarodowa Naukowo-Praktyczna Konferencja «Badania podstawowe i stosowane: wyzwania i wyniki» (30.08.2016 - 31.08.2016) Warszawa. 2016/8. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour» с. 25-29.

18. Лисенко І.М. Співаки України. *Енциклопедичне видання* / Іван Лисенко. 2-ге вид., перероблене і доповнене. К. : Знання, 2011. 629 с.

19. Ляшенко Ю.В. Підготовка сучасних академічних співаків у класі вокального ансамблю : *навчальний посібник*. Донецьк: ДДМА імені С.С. Прокоф'єва, 2008. 157с.

20. Молчанова Т. Невідомий Джакомо Пуччіні // *Музика* (2009/1–2), С. 26–27.

21. Молчанова Т. Вокальні мініатюри Ф. Мендельсона-Бартольдї на слова Г. Гейне: до питання інтерпретації жанру // *Europejska nauka XXI rowieka* (07-15 maja 2009 roku). Przemyśl: Nauka i studia 2009, s. 93–95.

22. Молчанова Т.В. Пісні у творчості Й. Гайдна: до проблеми осягнення спадщини композитора // *Матеріали за V Міжнародна научна практична конференція: «HONORS HIGH SCHOOL2009»*. Софія: «БялГРАД-БГ» ООД, 2009. С. 82–85.

23. Небога О.Г. Київська школа сольного співу середини ХХ століття як феномен європейського вокального виконавства. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство» : *зб. наук. пр.* Вип. 38 / М-во освіти і науки України, М-во культури України Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Видав. центр КНУКіМ, 2018. 300 с.

24. Опенько В.В. Вокальна школа Франческо Ламперті та її значення для становлення української мистецької педагогіки. «Молодий вчений» • №8.1 (48.1) серпень, 2017 р.

25. Процев'ят М. Значення творчості М. Лисенка для концертної і педагогічної діяльності Одарки Бандрівської // *Наукова збірка Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка*. Вип. 27. Львів: 2013. С. 120–125.

26. Прядко О.М. Методика розвитку співацького голосу майбутніх педагогів-музикантів. Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. : спец. 13.00.02. Теорія та методика музичного навчання. К. : 2009. 20 с.

27. Рудянський О.М. Шлях Тараса опера на 2 д., 5 карт. з епілогом / лібрето В. Юречка, В. Рєви. Донецьк: Апекс, 2010. 243 с.

Додаткові

1. Рудянський А.Н. Романси та пісні для голосу. Донецьк: Вид-во “Ваш імідж”, 2011. 94 с.

2. Саварі С. В. Учитель Донецького солов'я : *монографія*. Донецьк: ДДМА ім. С. С. Прокоф'єва, 2012. 88 с.

3. Суржина Н.А. Антологія меццо-сопрано : *навчально-методичний посібник*. Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. Дніпро : Ліра, 2019. 358 с.

4. Стасько Г.В. Тенденції впровадження креативних методик у практику виховання голосу людини. Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи. *Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника»*. Івано-Франківськ: РДГУ, 2015. С. 166-178.

5. Стахевич О.Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посібник / О. Г. Стахевич. Вінниця: Нова Книга, 2013. 176 с.

6. Стефанюк Михайло. Універсальність творчості Бориса Романовича Гмирі. Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи. *Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника»*. Івано-Франківськ: 2015. С. 68-79.

7. Ткаченко Т.В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів : *монографія*. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2016. 307 с.

8. Штейн Г.А. Солов'їні далі : про нар. артистку А. Коробко. 2-ге вид. Донецьк: Спалах, 2007. 192 с.

9. Шуляр О.Д. Історія вокального мистецтва : *монографія*. Івано-Франківськ: Вид-во «Плай», 2012. 230 с.

10. Шуляр Орест. Вокально-виконавська та педагогічна діяльність славетного співака Галичини Олександра Мишуги. Вокальне мистецтво: історія. сучасність. Перспективи. *Збірник статей ДВНЗ «Прикарпатський національний університет Імені Василя Стефаника»*. Івано-Франківськ: 2015. С. 50-68.

11. Шумиліна О.А. Стильова динаміка української духовної музики XVII-XVIII ст. за матеріалами рукописних колекцій: *монографія*. Донецьк, СПАЛАХ, 2012. 299 с.

12. Цебрій І. Наукова школа Олександра Мишуги (1853 – 1922): *в контексті розвитку української вокальної педагогіки*. Editor: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2017. С. 212.

13. Чень Ван. Методика формування виконавського артистизму студентів магістратури в процесі вокально-фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук / Ван Чень. Київ, 2017. 244 с.

14. Українська музична енциклопедія. Видання ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. К., 2008-2016.

15. Яновська Л.Г. Діана Петриненко: "Коли верхню ноту взяла на півгодини, глядачі піднялися і стояли, доки я доспівала" // Урядовий кур'єр. 2013. №157. С. 17.

Інтернет джерела

<https://web.archive.org/web/20120923124530/http://www.opera.com.ua/staff>
<http://vecchiosito.bnonline.it/biblvir/verdi/index.html>
opera-grishko.com.ua
mazon.fr/Quatuor-vocal-Musique-classique-Baroque/s
<https://www.liveabout.com/operas-by-giuseppe-verdi-724297>
<http://www.puccinimuseum.org/ru/>
https://dme.mozarteum.at/DME/nma/nmapub_srch.php
http://ukrnotes.in.ua/Himn_Ukrainy.php
<http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php>
http://ukrnotes.in.ua/lysenko_2.php
http://ukrnotes.in.ua/noty/Lysenko/Lysenko_Natalka-Poltavka.php
<http://ukrnotes.in.ua/Kyreiko.php>
<http://ukrnotes.in.ua/Kos-Anatolskyi.php>
<http://ukrnotes.in.ua/kosenko.php>
<http://ukrnotes.in.ua/Skoryk.php>
<http://ukrnotes.in.ua/stecenکو.php>
<http://ukrnotes.in.ua/stepovyuy.php>
<http://ukrnotes.in.ua/Filts.php>
<http://ukrnotes.in.ua/shevcenko.php>
<http://composersukraine.org/index.php?id=1371>
<http://mk.archives.gov.ua/pubonsite/187-pub120operakaterina.html>
https://web.archive.org/web/20080212085216/http://www.opera.com.ua/opera/taras_bulba/taras_bulba_info_ua.html
Aveclassics.net

Рекомендовані твори

Арії з кантат та ораторій: Бах Й.С., Вівальді А., Гайдн Й., Гендель Г., Глюк Х., Моцарт В.

Концертні арії: Бах Й.С., Бетховен Л., Моцарт В., Россіні Дж.

Твори російських та українських композиторів

Бородін О. «Арабская мелодия». «Из слез моих». «Красавица-рыбачка». «Для берегов Отчизны дальней».

Василенко С. «Отставала лебедушка». «Песнь любви». «Силуэт».

Гайдамака В. Айстри. Скажи мені.

Глінка М. «Бедный певец». «Болеро». «Ночной зефир». «Сомнение». «Песнь Маргариты». «Фантазия».

Губаренко М. Романси.

Гречанінов А. «На нивы желтые». «Ночь». «Подснежник». «Узник».

Дичко Л. «Девушка пела в церковном хоре».

Дремлюга Н. На білу гречку впали роси. О, горе, горе серцю. Про серця таємниці.

Іполітов-Іванов М. «Призраки счастья». «Романсеро».

Калінніков М. «Был старый король». «Колокола». «На старом кургане».

Клебанов Д. Ой, одна я, одна. Служанка. У перетику ходила.

Колодуб Л. Романси.

Кос-Анатольский А. Я лиш про тебе мрію.

Косенко М. Вони стояли мовчки.

Левіна З. «Ау!» «Белеет парус». «Канарейка». «Колдунья». «Красивые глазки». «Капли дождя». «Певец». «Сосна».

Лисенко М. Айстри. Безмежнеє поле. Не забудь юних днів. Нічого, нічого. Ой, одна я, одна. Ой, по горі ромен цвіте. Твої очі, як море. Смутної провесни. Як би мені, мамо, намисто.

Жербін О. Вокаліз-прелюд. Забудь. Ноктюрн. Утро.

Майборода Г. Айстри. Не сумуй. «Сожженное письмо».

Мейтус Ю. «Водопад». «Кукушки». «Маленькая баллада». «Сон». «Сосна».

Молчанов К. «Аленушка». «Мать ждала». «Сирень». «Я дарю тебе весну».

Мусоргський М. «Забытый». «По-над Доном». «Козел».

Мясковський М. Пісні на вірші Баратинського, Лермонтова, Щипачева.

Надененко Ф. «Без вас хочу сказать вам много». Де бувала, де ходила. «Слезы». «Силуэт». Чого з'являється мені у сні.

Прокоф'єв С. «Болтунья». «Гадкий утенок». «Кудесник». «Солнце комнату наполнило». «Настоящую нежность».

Рахманінов С. «Весенние воды». «Дума». «Икалось ли тебе, Наташа». «На смерть чижика». «Мелодия». «Сирень». «Я жду тебя».

Степовий М. Не грай. Ноктюрн. Розвійтеся з вітром. Степ.

Хренніков Т. В полях под снегом и дождем. Пісні на вірші Бернса. Пісні з музики до комедії «Много шума из ничего». «Ты меня оставил, Джемми». «Что делать девченке?»

Шамо І. Ой, стрічечка до стрічечки. Така її доля. Чого мені тяжко.

Твори західних композиторів

Альбеніс Н. Вірші Беккера.

Ардіті Н. «Восторг».

Барбер С. «Лебедь». «Маргаритки». «Ноктюрн». «В ясную ночь».

Брамс Й. «В зеленых ивах дом стоит». «Воскресное утро». «Воспоминание». «Глубже все моя дремота». «Голубые глаза». «Колыбельная песня». «Ода Сафо». «Под дождем». «Поспешная клятва».

Бріттен Б. «Беда моя – тяжелый воз». «Когда я был мальчонкой». «Поли Оливер». «Салли Гарденс». «Сонеты Микеланджело».

Веккерлен Ж. «В лес одна уж не пойду». «Девы, спешите».

Вольф Г. «Бабочка-лимонница». «Гимн Вейле». «Покинутая». «Садовник».

Гріг Е. «Люблю тебя». «Мой друг, который исполин». «Под цветами». «Что мне сказать».

Дворжак А. Циганські пісні. Біблейські пісні. Пісні кохання.

Дебюссі К. «Видение». «Китайская рондоль». «Лунный свет». «Фантоши».

Копленд Д. «Купил я кота». «Сердце – его мы забудем».

Ліст Ф. «Высокая любовь». «Как дух Лауры». «Лорелея». «О, где он». «Три цыгана».

Малер Г. «Воспоминания». «Кто придумал эту песенку». «Проповедь Антония Падуанского рыбакам». «Серенада».

Массне Ж. Романси.

Мендельсон Ф. «Баркарола». «Песнь Миньоны».

Моцарт В. «Вечерняя песня». «Когда Луиза сжигала письма».

Онегер А. «Колыбельная песнь ручья».

Равель М. «Хабанера».

Респігі О. «Диалог». «Приглашение к танцу». «Снегопад». «Туман». «Эхо».

Сібеліус Я. «Гимн Таис». «Девушка пришла домой с прогулки». «На балконе у моря».

Синдінг Х. «Король Артур». «Майская песня». «Песня шута».

Фалья М. Романси та пісні.

Форе Г. «Мотылек и фиалка». «На берегу». «Пробуждение». «Тосканская серенада».

Шимановський М. «Весь мир остался там, вдали». «В зачарованном лесу». «Запах волос твоих». «Лебедь». «Желания». «Соловей».

Шоссон В. «Бабочки». «Время сирени». «Колибри». «Песнь любви».

Штраус Р. «Безвременник». «День всех усопших». «Завтра». «За 12 пфенигов». «Черных волос твоих крыло». «Сказки Венского леса».

Шуберт Ф. «Близость любимого». «Лесной царь». «Песнь Маргариты».

Шуман Р. «Валтасар». «Два гренадера». «Невеста льва». «Солдат».

Вокальні цикли

- Бетховен Л. «К далекой возлюбленной». Пісні на вірші Геллерта.
- Бібік Є. «Заветнейшее». «Туманная боль».
- Вагнер Р. П'ять віршів Матильди Везендонк.
- Василенко С. «Заклинания». «Экзотическая сюита».
- Гаврилін В. «Вечерок». «Времена года». «Немецкая тетрадь». «Русская тетрадь».
- Губайдуліна С. «Фацелия».
- Губаренко М. «Застольные». «На стихи Уткина».
- Денісов Е. «На повороте»– вірші Мандельштама.
- Дремлюга М. Сонети кохання А. Міцкевича. «Песни любви» на вірші Петрарки. На вірші Омара Хайяма. Сонети Мікеланджело.
- Жербін А. Цикли на вірші М. Лермонтова, О. Пушкіна.
- Жук А. Три балади.
- Ібер. Пісні Дон Кіхота.
- Іполітов-Іванов М. Цикл на вірші Р. Тагора.
- Кабалевський Д. На вірші Р. Гамзатова, сонети Шекспіра.
- Клебанов Д. На вірші Г. Гейне, Хулдена, Т. Шевченко. Басні Крилова.
- Кюї Ц. На вірші О. Пушкіна.
- Мейтус Ю. «Мать» - М. Джаліль.
- Молчанов К. «Из испанской поэзии». На вірші Х'юза. Три романса на вірші С. Єсеніна.
- Мусоргський М. «Детская». «Песни и пляски смерти».
- Надененко Ф. На вірші А. Міцкевича, Р. Тагора.
- Ніколаєв О. Цикли на вірші Є. Баратинського, Гарсія Лорки, Гідаша, М. Заболоцького, М. Цветаєвої.
- Прокоф'єв С. На вірші Г. Ахматової. «Гадкий утенок». «Пять песен без слов»
- Пушкін О. На вірші Аполлінера, Г. Ахматової.
- Рубінштейн А. «Персидские песни».
- Свиридов Г. На вірші Р. Бернса, О. Блока. «Деревянная Русь». «Отчалившая Русь».
- Слонимський С. «Весна» - на вірші японських поетів. Сім віршів Г. Ахматової.
- Чотири вірші Й. Мандельштама.
- Флярковський А. На вірші С. Єсеніна, С. Щипачова.
- Чайковський О. П'ять романсів на тексти старовинних французьких балад.
- Шапорін Ю. «Далекая юность».
- Штраус Р. «Девушки-цветы». «Лепестки лотоса». «Песни печали». «Простые напевы».
- Шуберт Ф. «Зимний путь». «Лебединая песня». «Прекрасная мельничиха».
- Шуман Р. «Бедный Петер». «Любовь и жизнь женщины». «Любовь поэта». «Любовные песни». «Круг песен» на вірші Г. Гейне, Эйхендорфа. «Мирты».
- Вірші Марії Стюарт. На вірші Єлизавети Кульман.

Арії старовинних майстрів для високого голосу

Аббатіні Д. Арії з кантат.
 Бах Й.С. «Магнифікат»; «Страсти по Йоанну»; «Страсти по Матфею».
 Балларіні. S'io piu filli.
 Базані. Lascia che torni.
 Бонончіні Н. Арії.
 Вівальді А. «Vieni»; арії з «Глорії».
 Гендель Г. Арії.
 Глюк К. Арія Амура з опери «Орфей и Эвридика». Арії.
 Джордані А. Арії.
 Дуранте Н. Арії.
 Кальдара А. Арії з кантат та ораторій.
 Каччіні Д. Арії.
 Ланчіані. Gran pena amor lontane.
 Паскуліні Л. «Амур – стрелок опасный».
 Порпора Н. «К вам взываю, море и ветер».
 Россі. Io che sin hor le pianta. Fate qual che volete.
 Саррі Д. Арія з ораторії «Покинута Дидона».
 Страделла О. Арія з опери «Аджиляя».
 Честі Ф. Арієта «Se ben che mi Saettana». Арії з ораторій.
 Чимароза Д. Если вам знакома жалость.

Арії старовинних майстрів для середнього голосу

Гендель Г. Арія Амастри з опери «Ксеркс». Арія Давіда з ораторії «Саул».
 Арія Матильди з опери «Оттон». Арія Оттона з опери «Оттон».
 Речитатив та арія Медеї з опери «Тезей». Арії з ораторій «Ісус Навін», «Ієвфай», «Іуда Маккавей», «Самсон», «Месія».
 Джордано. Caro mio ben.
 Дуранте. Vergin tutto amor.
 Кавальєрі. Monologo del tempo.
 Кальдара. Selve amici.
 Каріссімі. Vittoria, mio core.
 Каччині Дж. Ave Maria. Bella rose purpure. Udite amanti.
 Монтеверді К. Di misera Regina. Lascatemi morir.
 Пері. Nel puro ardor.
 Скарлаті А. Gia sole dal Gange.
 Страделла. Sento nel core.

Арії старовинних майстрів для низького голосу

Дуранте. Danza, danza fanciulla.
 Каваллі. Son ancor pargoletta.
 Каччині. Amarilli. Occhi immortali.
 Легренці. Che fiero costume.
 Монтеверді К. Illustratevi o cieli.
 Пері Я. Giote al canto mio.

Ронтані. Caldi sospiri.

Россі. Vado ben spesso cangiando loco.

Скарлатті А. O cessate di pigarmi. Toglietti la vita ancor.

Страделла. Se nel ben sempre incostante.

Фрескобальді. Sonetto spirituale (Maddalene).

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Навчальна дисципліна «Камерний солоспів» забезпечується використанням підручників та посібників, робочої програми з дисципліни; навчальної, наукової, науково-методичної літератури, фахових періодичних, нотних видань у бібліотеці (у тому числі в електронному вигляді); мультимедійного обладнання, музичного інструментарію.